

Hur skyddar vi demenssjuka traumatiserade på Judiska Hemmet

Anja Brans

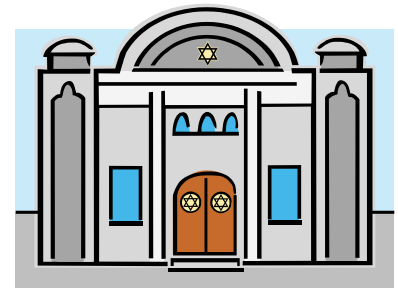

- Judiska Hemmet erbjuder god vård och tryggt boende till livets slut för personer över 65 år, i första hand av judisk börd.
- Hemmets målsättning är en kvalificerad äldreomsorg med klart uttalad **judisk profil** vilket kännetecknas av kosherkök och högtidlighållande av de judiska högtiderna och traditionerna.

På Judiska Hemmet finns två olika boendetyper:

- vård- och omsorgsboende för somatisk sjuka med 48 platser och
- vård- och omsorgsboende för dementa med 28 platser.

Vad skiljer oss från andra hemmen?

- Shabat-och helgdagsfirandet
- Mezuzah på dörrar
- Judiska föremål t ex menorah
- Kippah
- Synagoga
- Kosher-mat-hållning
- Mm.

Vilka krafter som bidrog till att bygga ett eget hem för sina?

- Judarnas historia och tradition
- Svenska samhällets bristande resurser för äldrevård
- Världsopinion som fördömde Förintelsen
- Bildandet av ett internationellt nätverk – kompensera nazismens brott
- Ökad medvetenhet hos svenska judar om sin judiska tillhörighet och sina rättigheter
- Enskilde judens förhållningssätt till sin nästa

Valet att bo på Hemmet

- Överlevande – behövde trygghetskänsla, vara bland andra med samma erfarenhet
- Kunna efterleva de judiska traditionerna inkl. matreglerna
- Känsla av samhörighet – få vara bland andra judar
- Vill bo på ett äldreboende med bra rykte, dit man som jude har rätt att söka

- På Judiska Hemmet finns människor som utgör en del av världshistoriens mörka sida med sina grymma erfarenheter från förföljelse och koncentrationsläger.
- Där finns boende från olika delar av forna Östeuropa; främst från Polen och Ungern samt Transsylvanien.
- Boende pratar många olika språk; polska, ungerska, ryska, tyska, tjeckiska, estniska, jiddisch mm

- Många av de äldre är mycket ensamma innan de kommer till Hemmet
- att för de flesta av dem känns det viktigt att ta del av en judisk gemenskap sina sista år då de tidigare i livet inte tillåtits eller haft möjlighet att göra det.
- Vår uppgift är att skapa trygghet för våra boende och erbjuda ett hemliknande miljö för dem.

Vår vision

Judiska Hemmet ger ett haimish
judiskt liv till åren.

- En människans förflutna kan inte isoleras från hennes nutid då det som varit alltid är en del av hennes historia och identitet.
- Traumatiska erfarenheter blir till minnen som förföljer en människa hela livet och kanske blir extra starka på ålderns höst.

- Att skaffa sig en förståelse för dem och deras förflutna, men att göra detta är inte lätt; förståelse skapas dock först och främst i det konkreta mötet med de äldre.

- Mycket väcks till liv när man blir gammal, när man förlorar sin autonomi och befinner sig i en beroendeställning precis som i lägret, då väcks känslorna av utlämnandet till liv
- Exempelvis kan yttra sig som oro dag och natt

- Symptomen vid demenssjukdom och posttraumatisk stressyndrom liknar varandra. Skillnaden är graden av minnessvårigheter.
- Risken för svår psykisk ohälsa är påtaglig och studier visar också att man får en fördubblad risk att utveckla demens om man har PTSD

- Den äldre personens ångest väcker förstås mycket hos personalen; vikten av tid för reflexion och handledning
- Många i personalgruppen har också egna erfarenheter i närtid av flyktingskap, migration och olika uppbrott och förluster i samband med det. Att nu jobba på ett judiskt hem med boende med erfarenheter som kan påminna om de som de själva bär på är en utmaning

- Att aldrig fråga om eller ta upp ämnen runt Förintelsen; däremot lyssna aktivt
- Personalen skall finnas till hands
- Det finns en tydlig kärlek hos personalen
- Att förstå de boende i en extremt ångestladdad situation; ”handlar inte om att bråka”
- Tålamod!
- Personalen skall följa samma rutiner t ex vid dusch

- Denna typ av verksamhet ställer ökade krav på personalen både vad gäller de boendes tidigare upplevelser, den hotbild från vissa grupper som kan riktas mot Hemmet samt förhållningssättet att strikt följa de judiska traditionerna.

- De som har en undersköterskeutbildning saknar vidareutbildning i psykologi, relationsskapande kommunikation och bemötande
- De är mycket viktiga inslag i den vardagliga kontakten med de boende som personalen ständigt behöver utveckla och där ett reflekterande förhållningssätt är viktigt att tillägna sig.

Olika former av kunskap som erbjuds

Judiska Hemmet erbjuder olika former av nödvändig kunskap i detta arbete. Alla som arbetar får information om judisk tro och tradition via informationsmaterial, introduktion och föreläsningar. Personalen får en kontinuerlig fortbildning

Olika former av kunskap som erbjuds forts.

- **Handledning**
- **läsning av utvald litteratur,**
- **studiebesök,**
- **filmvisning,**
- **enskildas vittnesmål samt**
- **vetskap om processer; åldrandet, demens, posttraumatiska syndrom**

som ökar medarbetarnas förmåga att förstå och närma sig de äldre.

Mina kommentarer

Kommunerna ger bistånd för sent; att bo hemma OK men till viss gräns

- Vännerna, familjen borta
- Beroende av andra; kontinuitet saknas
- Tradition; färdig lagad kosher mat, helger, shabat
- "inte fira ensam"
- Ensamhetsproblematik
- Posttraumatiskt syndrom
- Valfriheten att välja